

PÄÄTÖS MÄÄRÄRAHAN OSOITTAMISESTA METSÄLUONNON HOIDON EDISTÄMISEEN VUONNA 2026

Säädösperusta

Momentin 30.40.45 (Metsäluonnon hoidon edistäminen) määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) jäljempänä *määräaikainen rahoituslaki* ja metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmälain (71/2023), jäljempänä *kannustejärjestelmälaki*, nojalla tuen maksamiseen metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Määräaikainen rahoituslaki tuli voimaan 1.6.2015. Tukipäätöksiä voitiin tehdä enintään 31.12.2023 asti ja niistä aiheutuvia menoja maksaa 31.12.2026 asti. Kannustejärjestelmälaki tuli voimaan 1.1.2024.

Vuoden 2026 valtion talousarviossa on momentille 30.40.45 myönnetty yhteensä 11,027 miljoonaa euroa. Määräraha on kolmivuotinen siirtomääräraha. Lisäksi vuonna 2026 on käytettävissä vuodelta 2025 siirtynyttä määrärahaa 10,713 miljoonaa euroa. Siten vuonna 2026 on määrärahaa käytettävissä määräaikaisen rahoituslain mukaisten tukien maksamiseen enintään 21,741 miljoonaa euroa (pyöristämätön euromäärä 21 740 534 euroa).

Vuoden 2026 talousarviossa on momentille osoitettu avustusten myöntämisvaltuutta 800 000 euroa, josta saa tehdä metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmälain luvun 4 a mukaisia kokeiluhankkeisiin myönnettäviä avustusten tukipäätöksiä.

Päätöksen laadintaperusteet

Suomen metsäkeskuksen johtokunta on toimittanut maa- ja metsätalousministeriölle Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) 9 §:n 6-kohdan nojalla 12.2.2026 hyväksymänsä käyttösuunnitelmaesityksen metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi ja metsäluonnon hoidon edistämiseksi vuodelle 2026.

Suomen metsäkeskus pyysi 16.1.2026 päivätyllä luonnoksella alueellisilta metsäneuvostoilta lausuntoa metsäluonnon hoidon edistäminen -momentin varojen käyttösuunnitelmaesityksestä. Annettujen lausuntojen pohjalta metsäkeskus ei tehnyt muutoksia käyttösuunnitelmaesitykseen.

Vuonna 2025 ympäristötukeen käytettiin 12,307 miljoonaa euroa, luonnonhoitohankkeisiin 0,734 miljoonaa ja kulutuksiin 0,391 miljoonaa euroa, yhteensä 13,432 miljoonaa euroa. Suomen metsäkeskuksessa vuosi 2024 oli uuden metsätalouden kannustejärjestelmän käynnistymisen ja siihen liittyvän rahoituksen käsittelyjärjestelmän uudistuksen vuoksi poikkeuksellinen. Tämä vaikutti myös vuoden 2025 ympäristötukihakemusten käsittelyyn ja rahoituksen myöntämiseen. Koska metkan rahoituksen käsittelyjärjestelmä valmistui vasta joulukuussa 2024, siirtyi vuodelta 2024 käsittelemättömiä ympäristötukihakemuksia vuodelle 2025. Hakemuksia saatiin runsaasti myös

vuonna 2025. Kesäkuussa 2025 ympäristötuen korvaussumman laskennassa käytettäviin maakunnittaisiin keskikantohintoihin tehtiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella merkittävä korotus, minkä vuoksi moni metsänomistaja perui hakemuksensa ja jätti uuden hakemuksen. Hakemusten käsittelyjonoa saatiin syksyn 2025 aikana purettua ja päätöksiä ympäristötuesta tehtiin vuonna 2025 yhteensä 1 060 kappaletta. Tästä huolimatta hakemuksia siirtyi käsiteltäväksi vuodelle 2026.

Tukimäärärahan käyttösuunnitelmaesitys

Suomen metsäkeskuksen esityksessä tukimäärärahasta kohdistetaan ympäristötukeen 18 086 534 euroa ja metsäluonnon hoitohankkeisiin, kulutukseen ja Helmi- elinympäristöohjelman toimenpiteisiin 3 654 000 euroa.

Ympäristötukeen osoitetusta 18 086 534 eurosta on kohdennettu maakuntiin Metsäkeskuksen tietojärjestelmissä käsiteltävissä oleviin ympäristötukihakemuksiin yhteensä 8 175 454 euroa sekä hyväksytyjen ympäristötukipäätösten yhteydessä tehtävien luonnonhoitotöiden tukiin yhteensä 137 733 euroa. Loput määrärahasta (9 773 347 euroa) jaetaan maakuntien kesken viidellä eri jakoperusteella. Kunkin jakoperusteen suhteellinen painoarvo on 20 % (1 954 669,4 euroa):

1. Maakunnan alueella olevien puustoisten metsälain 10 §:n mukaisten elinympäristöjen sekä METSO-elinympäristöjen osuus koko maan vastaavista elinympäristöistä suhteutettuna yksityismaiden metsämaan pinta-alaan. Tiedot on otettu Metsäkeskuksen metsävaratietojärjestelmästä 12/2025.
2. Maakunnan hakkuuintensiteetti, joka selvitetään laskemalla maakunnan vuosien 2020–2024 toteutuneen hakkuumäärän keskiarvon ja suurimman kestävän hakkuumäärän suhteena. Luvut on otettu Luken metsätilastoista.
3. Vuonna 2026 päättyvien ympäristötukisopimusten puustoisten elinympäristöjen pinta-ala maakunnittain. Tiedot on otettu Metsäkeskuksen metsävarajärjestelmästä 12/2025.
4. Ympäristötuen maakunnittainen vuoden 2025 hehtaarikohtainen toteutunut korvaus, euroa/ha.
5. Ympäristötuen maakunnittainen käyttö suhteessa vuonna 2025 maksettuihin ympäristötuen kokonaismääriin.

Edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti ympäristötuen määräraha on jaettu maakuntien kesken seuraavasti:

Vuoden 2026 tukimäärärahan käyttösuunnitelma, ympäristötuki				
Maakunta	Käsittelyssä olevat hakemukset	Ympäristötuen maksamaton tuki 1.1.2026	Jakoperusteiden mukainen jako	Yhteensä
			€	
Etelä-Karjala	178 101	0	458 993	637 094
Etelä-Pohjanmaa	233 428	15 953	489 840	739 221
Etelä-Savo	367 631	0	430 099	797 730
Kainuu	323 469	13 236	449 008	785 712
Kanta-Häme	69 102	9 674	394 104	472 880
Keski-Pohjanmaa	77 965	0	321 241	399 206
Keski-Suomi	1 730 558	0	736 852	2 467 410
Kymeenlaakso	188 219		383 349	571 568
Lappi	275 185	776	1 104 836	1 380 797
Pirkanmaa	993 478		662 056	1 655 534
Pohjanmaa	323 331	0	303 786	627 117
Pohjois-Karjala	387 286	3 410	620 234	1 010 930
Pohjois-Pohjanmaa	349 049	0	714 688	1 063 737
Pohjois-Savo	1 053 722	50 658	719 624	1 824 004
Päijät-Häme	713 037	38 131	609 265	1 360 432
Satakunta	119 581	3 696	426 955	550 231
Uusimaa	545 462		402 028	947 490
Varsinais-Suomi	246 852	2 200	546 391	795 442
Yhteensä	8 175 454	137 733	9 773 347	18 086 534

Vapaaehtoisen metsien monimuotoisuuden toimenpideohjelman 2026–2040 (METSO-ohjelma) luonnonhoitohankkeisiin ja kulutukseen, Helmi- elinympäristöohjelman toimenpiteisiin sekä vesiensuojeluhankkeisiin osoitetaan tukea 3 654 000 euroa. Jokaiseen maakuntaan on osoitettu 150 000 euroa (yhteensä 2 700 000 euroa) ja lisäksi 1.1.2026 maksamatta olleiden hyväksytyjen rahoituspäätösten mukainen tuki 947 966 euroa.

METSO-ohjelman, Helmi- elinympäristöohjelman toimenpiteiden vesiensuojeluhankkeiden tukimääräraha on jaettu maakuntien kesken seuraavasti:

Vuoden 2026 tukimäärärahan käyttösunnitelma, METSO- ja Helmi- ohjelmien luonnonhoitohankkeet, vesiensuojeluhankkeet ja kulotus				
Maakunta	Luonnonhoidon *) maksamaton tuki 1.1.2026	Kulotuksen maksamaton tuki 1.1.2026	Kiinteä erä	Yhteensä
€				
Etelä-Karjala	-	-	150 000	150 000
Etelä-Pohjanmaa	23 234	5 348	150 000	179 000
Etelä-Savo	75 754	9 684	150 000	236 000
Kainuu	43 716	8 443	150 000	203 000
Kanta-Häme	67 728	6 915	150 000	225 000
Keski-Pohjanmaa	-	-	150 000	150 000
Keski-Suomi	-	47 489	150 000	198 000
Kymeenlaakso	-	-	150 000	150 000
Lappi	23 136	57 136	150 000	231 000
Pirkanmaa	5 652	-	150 000	156 000
Pohjanmaa	-	-	150 000	150 000
Pohjois-Karjala	28 178	-	150 000	179 000
Pohjois-Pohjanmaa	418 801	-	150 000	569 000
Pohjois-Savo	48 980	-	150 000	199 000
Päijät-Häme	39 215	13 497	150 000	203 000
Satakunta	-	-	150 000	150 000
Uusimaa	25 061	-	150 000	176 000
Varsinais-Suomi	-	-	150 000	150 000
Yhteensä	799 455	148 512	2 700 000	3 654 000

Myöntämisvaltuuden käyttösunnitelmaesitys

Valtion vuoden 2026 talousarviossa momentin 30.40.45 päätösosassa on osoitettu 800 000 euroa kannustejärjestelmälain mukaisiin kokeiluhankkeisiin myönnettävien avustuksien myöntämispäätöksiin. Valtuudelliset työlajit ovat suon ennallistaminen ja lehdon luonnonhoito. Työlajeilla kokeillaan tulosperusteisten tukien käyttöä luonnonhoidossa. Tulosperusteisten tukien käyttöönottoa edellyttävien laki- ja asetusmuutoksien tausta-aineistojen mukaan soiden ennallistamisen arvioitu kustannustaso on noin 500–1000 euroa/hehtaari ja lehdon hoidon kustannustaso noin 1200–1500 euroa/hehtaari. Keskimääräisen kustannustason arvioiminen on haastavaa, koska tulosperusteisiä tukia ei ole aikaisemmin kokeiltu. Arviot tarvittavasta tuen määrästä ja sillä saatavien suoritteiden määrästä tarkentuvat tulevana vuosina toteutettujen hankkeiden myötä.

Suon ennallistamiseen osoitetaan myöntämisvaltuutta 400 000 euroa. Arvioidun kustannustason perusteella osoitetulla myöntämisvaltuudella voidaan tehdä myöntämispäätöksiä arviolta noin 400–800 hehtaarin pinta-alalle. Myöntämisvaltuus kohdennetaan maakuntiin suhteessa maakunnan yksityismailla sijaitsevien ojitettujen suoalueiden pinta-alaan siten, että jokaiseen maakuntaan

osoitetaan kuitenkin vähintään 10 000 euroa. Tiedot on otettu Metsäkeskuksen metsävaratietojärjestelmästä 12/2025.

Lehdon luonnonhoitoon osoitetaan myöntämisvaltuutta 400 000 euroa. Arvioidun kustannustason perusteella osoitetulla myöntämisvaltuudella voidaan tehdä myöntämispäätöksiä arviolta noin 270–330 hehtaarin pinta-alalle. Myöntämisvaltuus kohdennetaan maakuntiin suhteessa maakunnan yksityismailla sijaitsevien muiden lehtoaleuiden, kuin metsälain (20.12.2013/1085) 10 §:n tarkoittamien erityisen tärkeiden lehtolinympäristöjen, pinta-alaan. Jokaiseen maakuntaan osoitetaan kuitenkin vähintään 10 000 euroa. Tiedot on otettu Metsäkeskuksen metsävaratietojärjestelmästä 12/2025.

Myöntämisvaltuus on jaettu edellä mainituilla periaatteilla maakuntien kesken seuraavasti:

Vuoden 2026 myöntämisvaltuuden jakautuminen			
Maakunta	Suon ennallistaminen	Lehdon luonnonhoito	Yhteensä
	€		
Etelä-Karjala	10 000	16 000	26 000
Etelä-Pohjanmaa	35 000	10 000	45 000
Etelä-Savo	12 000	45 000	57 000
Kainuu	38 000	17 000	55 000
Kanta-Häme	10 000	17 000	27 000
Keski-Pohjanmaa	16 000	10 000	26 000
Keski-Suomi	16 000	20 000	36 000
Kymeenlaakso	10 000	12 000	22 000
Lappi	51 000	10 000	61 000
Pirkanmaa	11 000	72 000	83 000
Pohjanmaa	12 000	10 000	22 000
Pohjois-Karjala	23 000	36 000	59 000
Pohjois-Pohjanmaa	95 000	16 000	111 000
Pohjois-Savo	21 000	24 000	45 000
Päijät-Häme	10 000	41 000	51 000
Satakunta	10 000	10 000	20 000
Uusimaa	10 000	24 000	34 000
Varsinais-Suomi	10 000	10 000	20 000
Yhteensä	400 000	400 000	800 000

Maa- ja metsätalousministeriön päätös

Käsillä olevalla päätöksellä maa- ja metsätalousministeriö jakaa Suomen metsäkeskukselle valtion vuoden 2026 talousarvion momentin 30.40.45 määrärahaa 11 027 000 euroa määräaikaisen rahoituslain ja kannustejärjestelmälain menoihin. Lisäksi vuonna 2026 on käytettävissä vuodelta 2025 siirtynyt 10 713 534 euron rahoitus. Määrärahaa saa käyttää määräaikaisen rahoituslain ja metsätalouden kannustejärjestelmälain nojalla tuen maksamiseen metsien biologisen

monimuotoisuuden turvaamiseksi. Rahoituksella toteutetaan valtioneuvoston periaatepäätöstä vapaaehtoisesta metsien monimuotoisuuden toimenpideohjelmasta 2026–2040 (METSU-ohjelma) sekä valtioneuvoston periaatepäätöstä Helmi-elinympäristöohjelmasta 2021–2030 (Helmi-ohjelma) sekä Kansallinen Metsästrategia 2035:ttä (KMS2035).

Rahoituksesta kohdentuu kannustejärjestelmälain 20 §:n mukaisiin 10-vuotisiin ympäristötukisopimuksiin 18 086 534 euroa ja luonnonhoitohankkeisiin 3 654 000 euroa. Luonnonhoitohankkeet ovat kannustejärjestelmälain 22 §:n mukaista metsä-, suo- ja vesiluonnon hoitoa, 23 §:n kulotuksia, 23 c §:n suon ennallistamista ja 23 d §:n mukaista lehdon luonnonhoitoa. Vuonna 2026 saa kannustejärjestelmälain mukaisiin kokeiluhankkeisiin (23 c §, suon ennallistaminen ja 23 d §, lehdon luonnonhoito) myönnettävien avustusten myöntämispäätöksiä enintään 800 000 eurolla. Suon ennallistamiseen osoitetaan myöntämisvaltuutta 400 000 euroa ja lehdon luonnonhoitoon 400 000 euroa.

Arvio suoritelmääristä

Vuoden 2026 valtion talousarvioesityksessä esitetyn, Metsäkeskuksen tulossopimuksella tarkennetun, toiminnallisten tulostavoitteiden mukaan määrärahalta toteutetaan seuraavat toimenpiteet:

Helmi- ohjelman toimeenpano	Tavoite
Soiden ennallistaminen, ha/v	400
Vesien palautus suojeleusoille, kpl/v	4
Monitavoitteisten kosteikkojen perustaminen ja kunnostus, kpl/v	4

Metso- ohjelman toimeenpano	Tavoite
Ympäristötukisopimukset, ha/v	4300
Elinympäristöjen hoito ja kunnostus (Metso), ha/v	24
Kulotus (Metso), ha/v	250
Vesien suojeleuksen toimenpideohjelman hankkeet, kpl/v	15

Päätöksen toteutuksen ohjaus ja valvonta

Varoja käytetään metsälain (1093/1996, muut. 1083/2013) 10 §:n mukaisten erityisen tärkeiden elinympäristöjen säilyttämisestä yksityisille maanomistajille aiheutuvien vähäistä suurempien menetysten korvaamiseen ympäristöuella silloin, kun hakkuu on todellinen uhka monimuotoisuuden häviämislle. Varoja käytetään myös METSU kohteiden rahoitukseen, luonnonhoito- ja vesien suojeleuhankkeisiin ja kulotukseen.

Suomen metsäkeskus pyrkii alueellisesti monimuotoisuutta turvaaviin verkostoihin. Hyväksyttäessä luonnonhoitohankkeita tulee erityisesti kiinnittää huomiota siihen, että rahoitettava toimenpide ja kohde ovat talousmetsien monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta alueellisesti tai luonnonarvoiltaan merkittäviä ja että kustannuksiksi hyväksytään vain luonnonhoidosta aiheutuvia, metsien tavanomaiseen suunnitteluun, hoitoon ja käyttöön kuulumattomia kustannuksia.

Raportointia ja tilityksiä varten Suomen metsäkeskuksen on ylläpidettävä tehdyistä ympäristötukipäätöksistä ja luonnonhoitohankkeista luetteloita (tiedostoja), joista ilmenevät päätöksen päivämäärä ja numero, kunta ja tuki tai palkkio euroina. Suomen metsäkeskus raportoi varojen suuntaamisesta ja käytöstä maa- ja metsätalousministeriöön viimeksi päättyneen tilikauden osalta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Mikäli osoittautuu, ettei nyt tehtyä päätöstä pystytä toteuttamaan, tulee Suomen metsäkeskuksen viipymättä ryhtyä toimenpiteisiin päätöksen tarpeelliseksi tarkistamiseksi ottaen erityisesti huomioon METSO- ja Helmi-ohjelman toteuttaminen sekä Kansallinen metsästrategia 2035.

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä määrärahan alueellinen jakauma on Suomen metsäkeskuksen tekemän esityksen mukainen. Suomen metsäkeskuksen johtaja voi päättää määrärahojen aluejaon muuttamisesta, määrärahan muuttamisesta ympäristötuen ja luonnonhoitohankkeiden kesken sekä myöntövaltuuden suuruuden muuttamisesta myöntövaltuudellisten luonnonhoidon työlajien (suon ennallistaminen ja lehdon luonnonhoito) välillä. Mahdollinen muuttamispäätös tulee toimittaa tiedoksi maa- ja metsätalousministeriöön.